

הגיה בדברי הראב"ד ונקט בפשיטות שלדברי הכל אין מועיל כשחט מערב יום טוב כנ"ל).
 ואם שחטה בט"ו; בחזון איש (קט"ז לדף ז' סק"ט) צדד לפרש שלדעת התנאים שחגיגת י"ד נאכלת
 לשני ימים כתגיגת ט"ו, יוצאים בה ידי חובת חגיגת הרגל, שהרי שם אחד לשניהם והלא
 הקדיש לשם חגיגה ושחט לשם חגיגה. [ובדעת הרמב"ם כתב לפרש כן רק למאן דאמר חגיגת
 י"ד חובה, אבל אם רשות – אינו יוצא בה ידי חובת חגיגת הרגל שהרי היא כשאר נדרים
 ונדבות. וכ"כ הגריש"א שליט"א – קובץ תשובות ח"ג רעז].

דף ע

קכח. סכין או קופיץ שנמצאו בי"ג בניסן, בי"ד או בט"ו – מהו להשתמש בהם לקדשים?

סכין או קופיץ שנמצאו בי"ג בניסן, או מקודם לכן – צריכים טבילה, שמא נטמאו ועדיין לא הוטבלו.
 א. לדעת התוס', סכין הנמצאת בירושלים שלא במקום שירידים שם לעתים לבית הטבילה – אינה
 צריכה טבילה, שלא גזרו שם על כלים הנמצאים. ולדעת הרמב"ם והראב"ד גם בירושלים
 צריך טבילה לסכין (לכתחילה. חו"א), משום חומרת הקדשים.
 ב. יש מהראשונים סוברים שמלבד טבילה, צריך להוות עליהם. ויש אומרים הזאה כפולה בו ביום
 (ער"ה ופירוש המשנה לרמב"ם).

**סכין שנמצאת בי"ד או בט"ו – שוחט בה מיד ואין צריך להטבילה, שמסתמא הטבילה בעליה בשלשה
 עשר אם היתה טמאה, כדי שתעריב עליה השמש ותהא טהורה בי"ד לשחיטת הפסח (ואין חוששים שמא
 אבדה זה ימים רבים קודם שהספיקו להטבילה – שמתוך שבשעת הרגל העם רב, אין שוהה שם במקום
 נפילתה. רש"י).**

קופיץ שהוא מיועד בעיקר לשבירת עצמות, נמצא בט"ו – שוחט בו מיד, שיש להניח שהטבילוהו
 מאתמול כדי שיהא ראוי לשבירת עצמות של בשר הקדשים הנאכל בחג. נמצא בי"ד; אם ננקוט [לדעת
 בן תימא] שחגיגת י"ד אסורה בשבירת עצם – מטביל, שאין לתלות שהטבילוהו כי אין צורך בו בי"ד.
 אבל לחכמים שמתירים לשבור עצם בחגיגה – אין צריך להטביל מלבד אם היה הנשיא גוסס בי"ג, שאפשר
 שלא הטבילוהו כי שמא ימות הנשיא והכל ייטמאו לו ואין צורך בטהרת הכלים, וגם אם לא ימות, שמא
 תהא החבורה מועטת ולא יביאו חגיגה – לכך יתכן ולא הטבילוהו.
 חל י"ד להיות בשבת – בכל אופן אין צריך להטביל הקופיץ, כיון שנצרך לבעליו ביום טוב יש להניח
 שכבר הוטבל מאתמול שהרי בשבת אסור לטבול.
 מת הנשיא בי"ג – הבא לאכול בשר בטהרה צריך להטביל, בין סכין בין קופיץ, שמא לא הטבילוהו
 בעליהם.
 נמצאת קופיץ קשורה לסכין – הרי היא כסכין, שודאי הוטבלה עמה.

דף עא

**קכט. א. שלמים ששחטם מערב יום טוב – האם יוצא בהם ידי חובת שמחה וחגיגה?
 ב. האם יש חובת שמחה בליל יום טוב הראשון ובליל יום טוב האחרון של חג?
 ג. יום טוב ראשון שחל להיות בשבת – כיצד מתקיימת בו מצות שמחה?
 ד. חגיגת י"ד וחגיגת ט"ו – מהו זמן אכילתן וזמן הקטרת אימוריהן? רכב**

א. שלמים ששחטם מערב יום טוב – אינו יוצא בהם משום חגיגת הרגל, שכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין.

לפירוש התוס', אפילו הקדישם ושחטם לשם חגיגת ט"ו אינו יוצא, הואיל ולא שחט בשעה הראויה לחגיגה [ויש חולקים, כנ"ל]. ואם הקדיש ושחט לשם שלמים, אפילו שחט ביום טוב עצמו אינו יוצא ידי חובת חגיגה.

ידי חובת שמחה – נחלקו אמוראים בשם רבי אלעזר; עולא אמר שאינו יוצא (וזבחת... ואכלת – בעינן זביחה בשעת שמחה). ורבין אמר: יוצא.

להלכה פסק הרמב"ם (חגיגה ב,יב) שאין צריך שתהא זביחה בשעת שמחה, ואילו בר"ן ובריטב"א (בסוכה מב:) משמע שנקטו להלכה שצריך.

ב. לילי יום טוב האחרון (= ליל שמיני עצרת), נתרבו מן הכתוב לחובת שמחה (והיית אך שמחה), כלומר לשחוט שלמים מאתמול כדי שיאכל בשרם בלילה. לילי יום טוב ראשון לא נתרבו (אך – חלק, והואיל ואין שמחה לפניו, מסתבר למעטו ולא למעט ליל יום טוב אחרון שיש שמחה לפניו).

א. שאר לילות ההג, לדברי הכל יש בהם מצות שמחה. מרש"י משמע שאין צריך על כך ריבוי מיוחד. ואילו התוס' כתבו שהן בכלל הריבוי ללילי יום טוב האחרון.

ויש להסתפק האם צריך לאכול שלמים בין ביום ובין בלילה או יוצא באכילה פעם אחת, בין שאכל ביום בין שאכל בלילה (חזון איש קכד; קכט (לדף ז סק"ו). וצ"ע מדוע לא הביא לדקדק מדברי רש"י (בד"ה או אינו) 'שהטעינו הכתוב לשחוט שלמים מערב יום טוב לשמחת לילי יו"ט' – משמע שהחוב הוא לאכול פעמיים, ביום ובלילה. ובשפת אמת (סוכה מז:) רצה לפרש שאינו חייב אלא או ביום או בלילה אלא שהעיר שאין כן דעת רש"י ותוס').

[ומשמע ברש"י ובתוס' (כאן ובסוכה מב: ותוס' להלן צה:) שיש מצוה בשלמי שמחה בכל יום מימות הרגל (וכן נקט כהנחה פשוטה באג"מ או"ח ח"ג סוס"י סח). אך בתוס' ביומא (ג. ד"ה פור) משמע שאין חיוב בכל יום אלא משמחו בשאר דברים. וכן פירש שם בשפת אמת בדבריהם ובדעת הרמב"ם, שאין צריך להביא שלמי שמחה אלא פעם אחת ברגל ואילו שאר הימים יכול לשמוח בשאר דברים].

ב. נחלקו אחרונים להלכה, האם בליל יום טוב ראשון יש חובת שמחה בשאר דברים כגון ביין, אם לאו. והרמב"ם השמיט דין יו"ט ראשון לגמרי. יש מי שכתב בדעתו שישנה חובת שמחה אף בלילה הראשון. ולפי זה אונן בליל יום טוב הראשון של חג חייב לאכול בשר ולשתות יין (עפ"י ושב הכהן צה. ופשט דברי הרשב"ם והתוס' להלן קח: שבלייל פסח יש מצות שמחת יו"ט בשתיית יין.

ואולם אין ראייה לשאר הרגלים, כי י"א שבלייל פסח ישנה מצוה מהתורה בשמחה בגלל הקרבן, כדלהלן).

ג. יום שמיני עצרת; לדברי רש"י כאן, אין בו מצות שמחה (וכ"ה בשו"ת מהרי"ל החדשות סז עפ"י רבותיו). ולתוס' (כאן) יש, שגם הוא נתרבה מהכתוב הזה. וכן רש"י במקום אחר (סוכה מח.) כתב כיון שנתרבה ליל יו"ט אחרון, כל שכן יומו שהוא העיקר (וע' במהרש"א שם ובצל"ח ובמשאת המלך. ומהרש"א בסוכה מב: פירש דברי התוס' שם כשיטת רש"י כאן).

ד. נראה שלדעת האומר לא בעינן זביחה בשעת שמחה, לילה ראשון של פסח לא נתמעט מחיוב שמחה, שהרי מיעוט לילה ראשון של חג הוא משום שאין שמחה לפניו, אבל בליל פסח הלא באמת מקיים מצות שמחה באכילת הפסח, ומדוע נמעטו משמחה. ולפי זה הדין נותן שמי שנאנס ולא הקריב פסח, חייב לאכול שלמים בליל פסח משום מצות שמחה (עפ"י חזון איש קכט, לדף ז סק"י. וכעני"ז כתב הגר"י קמינצקי בשיעור 'חגיגה הבאה עם הפסח'. וע' בקובץ תשובות הגריש"א שליט"א ח"ג רסו בבאור דברי הרמב"ם חגיגה ב,יג – שלא נתמעט לילה ראשון משמחה אלא בסוכות, לא בפסח ובעצרת. וצ"ע).